

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 67/2022-197

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED]

2. [REDACTED]
3. [REDACTED]
4. [REDACTED]
5. [REDACTED]
6. [REDACTED]
7. [REDACTED]
8. [REDACTED]
9. [REDACTED]
10. [REDACTED]
11. [REDACTED]
12. [REDACTED]
13. [REDACTED]
14. [REDACTED]
15. [REDACTED]
16. [REDACTED]
17. [REDACTED]
18. [REDACTED]
19. [REDACTED]
20. [REDACTED]
21. [REDACTED]
22. [REDACTED]
23. [REDACTED]
24. [REDACTED]
25. [REDACTED]
26. [REDACTED]
27. [REDACTED]
28. [REDACTED]
29. [REDACTED]
30. [REDACTED]
31. [REDACTED]
32. [REDACTED]
33. [REDACTED]
34. [REDACTED]
35. [REDACTED]
36. [REDACTED]
37. [REDACTED]
38. [REDACTED]
39. [REDACTED]
40. [REDACTED]

[REDACTED], 41. [REDACTED]
[REDACTED] 42. [REDACTED]
43. [REDACTED] 44. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] 46. [REDACTED]
[REDACTED] 47. [REDACTED] 48. [REDACTED]
[REDACTED] 49. [REDACTED]
[REDACTED] 50. [REDACTED]
[REDACTED] 51. [REDACTED] 52. [REDACTED]
[REDACTED] 53. [REDACTED]
[REDACTED] 54. [REDACTED] 55.
[REDACTED] 56. [REDACTED]
[REDACTED] 57. [REDACTED]
[REDACTED] 58. [REDACTED]
[REDACTED] 59. [REDACTED]
[REDACTED] 60. [REDACTED]
[REDACTED] 61. [REDACTED] 62. [REDACTED]
[REDACTED] 63. [REDACTED]
[REDACTED] 64. [REDACTED]
[REDACTED] 65. [REDACTED]
[REDACTED] 66. [REDACTED]
67. [REDACTED] 68. [REDACTED]
[REDACTED] 69. [REDACTED]
[REDACTED] 70. [REDACTED]
71. [REDACTED] 72. [REDACTED]
[REDACTED] 73. [REDACTED]
[REDACTED] 74. [REDACTED]
[REDACTED] 75. [REDACTED] 76. [REDACTED]
[REDACTED] 77. [REDACTED]
[REDACTED] 78. [REDACTED]
[REDACTED] 79. [REDACTED] 80. [REDACTED]
[REDACTED] 81. [REDACTED]
[REDACTED] 82. [REDACTED]
83. [REDACTED]
84. [REDACTED] 85. [REDACTED]
[REDACTED] 86. [REDACTED]
[REDACTED] 87. [REDACTED]
[REDACTED] 88. [REDACTED]
[REDACTED] 89. [REDACTED] 90. [REDACTED]
[REDACTED] 91. [REDACTED]
[REDACTED] 92. [REDACTED]
[REDACTED] 93. [REDACTED] 94. [REDACTED]
[REDACTED] 95. [REDACTED]
[REDACTED] 96. [REDACTED]

97. [REDACTED] 98. [REDACTED]
[REDACTED] 99. [REDACTED]
[REDACTED] 100. [REDACTED]
[REDACTED] 101. [REDACTED] 102. [REDACTED]
[REDACTED] 103. [REDACTED]
[REDACTED] 104. [REDACTED]
[REDACTED] 105. [REDACTED] 106. [REDACTED]
[REDACTED] 107. [REDACTED]
[REDACTED] 108. [REDACTED]
[REDACTED] 109. [REDACTED]
110. [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] 111. [REDACTED]
[REDACTED] 112. [REDACTED]
[REDACTED] 113. [REDACTED]
[REDACTED] 114. [REDACTED]
115. [REDACTED] 116. [REDACTED]
[REDACTED] 117. [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] 118. [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] 119. [REDACTED]
[REDACTED] 120. [REDACTED] 121. [REDACTED]
[REDACTED] 122. [REDACTED]
[REDACTED] 123. [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
124. [REDACTED] 125. [REDACTED]
[REDACTED] 126. [REDACTED]
[REDACTED] 127. [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] 128.
[REDACTED] 129. [REDACTED]
[REDACTED] 130. [REDACTED]
[REDACTED] 131. [REDACTED]
[REDACTED] 132. [REDACTED] 133. [REDACTED]
[REDACTED] 134. [REDACTED]
[REDACTED] 135. [REDACTED]
[REDACTED] 136. [REDACTED] 137. [REDACTED]
[REDACTED] 138. [REDACTED]
[REDACTED] 139. [REDACTED]
[REDACTED] 140. [REDACTED]
[REDACTED] 141. [REDACTED]
142. [REDACTED] 143. [REDACTED]
[REDACTED] 144. [REDACTED]

[REDACTED] zastúpených advokátskou kanceláriou Dentons Europe CS LLP, One Fleet Place 1, Londýn, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, konajúcou prostredníctvom svojej organizačnej zložky Dentons Europe CS LLP, organizačná zložka, Bottova 2A, Bratislava, IČO 36 861 391, v mene ktorej koná advokát a vedúci organizačnej zložky JUDr. Peter Kubina, proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 9 C 30/2020-573 zo 7. mája 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. júla 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a vo vzťahu k sťažovateľom 1 až 141 aj základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C 30/2020-573 zo 7. mája 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovatelia navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a pripojených príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovatelia, resp. ich právni predchodcovia ako podieloví spoluvlastníci dotknutých nehnuteľností vystupovali v právnom postavení žalovaných (ďalej aj „žalovaní“) v konaní vedenom na okresnom súde o nariadenie neodkladného opatrenia. Okresný súd uznesením č. k. 9 C 30/2020-127 z 12. mája 2020 nariadil neodkladné opatrenie spočívajúce v povinnosti strpieť prechod žalobcu peši alebo osobnými motorovými vozidlami a nákladnými motorovými vozidlami na účely prístupu žalobcu k tam špecifikovaným nehnuteľnostiam, žalobcovi bola uložená povinnosť podať v lehote 30 dní žalobu vo veci samej.

3. Žalovaní napadli uznesenie okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia odvolaním, ktorému Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 5 Co 40/2020-410 z 5. októbra 2020 vyhovel, zamietol návrh na vydanie neodkladného opatrenia, zrušil povinnosť žalobcu podať žalobu vo veci samej a sťažovateľom priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

4. O výške náhrady trov konania rozhodol okresný súd uznesením č. k. 9 C 30/2020-503 z 20. januára 2021 vydaným vyšším súdnym úradníkom tak, že skupine žalovaných zastúpených na základe plnej moci udelenej prostredníctvom pozemkového spoločenstva pre advokáta neuznal platnosť takto udelenej plnej moci, pretože nepovažoval toto plnomocenstvo za účinne udelené. Ostatným žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania za 5 úkonov právnej služby, hodnotu základnej sadzby tarifnej odmeny znížil o 50 % v zmysle § 13a ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Režijný paušál priznal len za počet vykonaných úkonov, nie za počet zastúpených, avšak len vo vzťahu k jednej skupine žalovaných.

5. Uznesenie okresného súdu vydané vyšším súdnym úradníkom napadli sťažnosťou žalobca, ako aj žalovaní s výnimkou žalovaných [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]

██████. Okresný súd napadnutým uznesením čiastočne vyhovel sťažnosti žalovaných a zmenil uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom.

6. Okresný súd v napadnutom uznesení diferencoval tri skupiny žalovaných. Prvej skupine žalovaných (spolu 4 žalovaní) zastúpených JUDr. Martinou Kožárovou Jenčovou bola priznaná náhrada trov konania vo výške 109,31 eur každému z nich pozostávajúca z trov právneho zastúpenia vo výške 105,18 eur a iných trov konania vo výške 4,13 eur, druhej skupine žalovaných (spolu 33 žalovaných) zastúpených JUDr. Michalom Feciľakom bola priznaná náhrada trov konania vo výške 111,43 eur každému z nich pozostávajúca z trov právneho zastúpenia vo výške 111,20 eur a iných trov konania vo výške 0,23 eur, tretej skupine žalovaných (spolu 110 žalovaných) zastúpených JUDr. Michalom Feciľakom bola priznaná náhrada trov konania vo výške 1,67 eur každému z nich pozostávajúca z trov právneho zastúpenia vo výške 1,44 eur a iných trov konania vo výške 0,23 eur. Žalobca bol teda povinný uhradiť na účet advokátky JUDr. Martiny Kožárovej Jenčovej spolu sumu 437,24 eur, na účet advokáta JUDr. Michala Feciľaka spolu sumu 3 860,89 eur (3 677,19 eur + 183,70 eur).

7. Okresný súd jednotne priznal všetkým žalovaným nárok na náhradu trov konania za 2 úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu právneho zastúpenia a podanie na súde nie vo veci samej (odvolanie proti nariadenému neodkladnému opatreniu). Hodnotu sporu nebolo možné vyjadriť v peniazoch, preto okresný súd v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky považoval za základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby 1/13 výpočtového základu. Hodnota úkonu prevzatia a prípravy právneho zastúpenia bola vyčíslená na sumu 81,69 eur, podanie odvolania proti nariadenému neodkladnému opatreniu bolo v zmysle § 13a ods. 2 písm. b) vyhlášky ohodnotené na polovicu zo základnej sadzby tarifnej odmeny, čo predstavovalo sumu 40,85 eur.

8. Rozdelenie žalovaných na tri skupiny okresným súdom má svoj základ v skutočnosti, že prvá skupina žalovaných udelila plnomocenstvo za zastupovanie advokátke JUDr. Martine Kožárovej Jenčovej samostatne, druhá skupina rovnako samostatne splnomocnila na zastupovanie JUDr. Michala Feciľaka, tretia skupina udelila spoločné plnomocenstvo prostredníctvom pozemkového spoločenstva JUDr. Michalovi Feciľakovi.

9. K okresným súdom uznaným úkonom právnej služby bol pripočítaný režijný paušál. Okresný súd priznal žalovaným zastúpeným na základe samostatne udeleného plnomocenstva režijný paušál za počet zastúpených pri úkone prevzatia a prípravy právneho zastúpenia. Za úkon odvolania priznal režijný paušál len za vykonané podanie, nedošlo k jeho priznaniu vo výške podľa počtu zastúpených. Zastúpeným na základe spoločne udeleného plnomocenstva priznal režijný paušál len za počet vykonaných úkonov.

10. Z hľadiska počtu úkonov, za ktoré bola priznaná náhrada trov konania, okresný súd považoval za účelne vynaložené len už uvedené dva úkony právnej služby. Zvyšné uplatňované úkony právnej služby nepovažoval za účelne vynaložené. V konkrétnostiach sa stotožnil s uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom týkajúcim sa účelnosti vykonaných úkonov. Z jeho obsahu bolo zrejmé, že podanie z 25. júna 2020 nepovažoval za úkon v zmysle vyhlášky, na vykonanie tohto úkonu neboli žalovaní ani vyzývaní, úkon z 13. augusta 2020 rovnako nebol považovaný za úkon v zmysle vyhlášky, išlo o návrh na pokračovanie v konaní s dedičmi. Za neúčelné považoval vyšší súdny úradník aj úkony porád s klientami uskutočnené od 4. do 8. septembra 2020, keďže od prevzatia právneho zastúpenia sa skutkový ani právny stav vo veci nemenil, teda neexistovala tu potreba

účelnej a hospodárnej porady žalovaných s právnym zástupcom. K úkonu z 11. septembra 2020 uviedol, že toto podanie mohlo byť súčasťou podaného odvolania, pretože išlo len o doplnenie argumentácie k tomuto odvolaniu.

11. Ústavný súd po podaní ústavnej sťažnosti zistil, že uznesením okresného súdu č. k. 9 C 30/2020-614 z 12. augusta 2021 bolo rozhodnuté o pokračovaní v konaní s dedičmi žalovaného [REDAKOVANÉ], a to sťažovateľmi 74. [REDAKOVANÉ], 72. [REDAKOVANÉ] a 73. [REDAKOVANÉ], s dedičmi žalovanej [REDAKOVANÉ], a to sťažovateľmi 69. [REDAKOVANÉ], 70. [REDAKOVANÉ] a 71. [REDAKOVANÉ], a s dedičmi žalovanej [REDAKOVANÉ], a to sťažovateľmi 36. [REDAKOVANÉ] a 80. [REDAKOVANÉ].

II.

Argumentácia sťažovateľov

12. Proti napadnutému uzneseniu o výške trov konania podali sťažovatelia túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentujú:

a) Okresný súd odňal sťažovateľom 69 až 74 a 142 až 144 základné právo konať pred súdom, a to z dôvodu, že vo fáze rozhodovania o sťažnosti žalovaných neprihliadal na procesné podmienky konania a nezohľadnil úmrtie právnych predchodcov dotknutých sťažovateľov, okresný súd rozhodol o výške trov konania v prospech strany, ktorá zomrela pred vydaním tohto rozhodnutia.

b) Napadnuté uznesenie okresného súdu je nepreskúmateľné, keďže nedáva jasnú odpoveď na to, prečo žalovaným priznal náhradu trov konania iba za dva úkony právnej služby, pričom sami žiadali náhradu aj za ďalšie úkony (podanie z 13. augusta 2020, porada s klientom, podanie z 11. septembra 2020, podanie z 25. júna 2020, podanie z 15. októbra 2020, podanie sťažnosti).

c) Nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia spočíva aj v opomenutí vysvetliť, prečo okresný súd nepriznal režijný paušál každému zo žalovaných, v tomto smere závery okresného súdu odporujú aj § 15 písm. a) a § 16 ods. 3 vyhlášky a ustálenej judikatúre ústavného súdu (I. ÚS 170/2018, I. ÚS 176/2019, I. ÚS 292/2019, I. ÚS 315/2019, II. ÚS 17/2019, II. ÚS 345/2019, III. ÚS 477/2015, III. ÚS 363/2018, III. ÚS 369/2018, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 200/2004, IV. ÚS 180/2014, IV. ÚS 67/2019, IV. ÚS 91/2019 a IV. ÚS 140/2019).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je sťažovateľmi 69 až 74 a 142 až 144 tvrdené porušenie základného práva na prístup k súdu odvodené od základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v dôsledku vydania napadnutého uznesenia okresného súdu o výške trov konania.

14. Sťažovatelia 1 až 141 namietajú nespreskúmateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu a jeho rozpor s príslušnými ustanoveniami vyhlášky, čo malo mať za následok porušenie ich základného práva na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy, ako aj základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru).

15. Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 23. 9. 1997 vo veci Robins proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 22410/93).

16. V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zdržanlivý, keďže problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto sa k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k neprípustnému zásahu aj do iného základného práva (IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľov 69 až 74 a 142 až 144 podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

17. Ako z bodu 11 tohto rozhodnutia vyplýva, po podaní ústavnej sťažnosti okresný súd rozhodol o pokračovaní v konaní so sťažovateľmi 69 až 74. Ich námietky spočívajúce v tom, že neboli účastníkmi konania, už nezodpovedajú aktuálnej procesnej situácii, preto ústavný súd v tejto časti podanú ústavnú sťažnosť odmieta ako zjavne neopodstatnenú v zmysle § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

18. Rovnako o právnom postavení sťažovateľov 142 až 144 ako právnych nástupcov dotknutých žalovaných je oprávnený rozhodnúť okresný súd postupom v zmysle § 63 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov, preto v tejto časti ústavný súd odmietol podanú ústavnú sťažnosť pre nedostatok právomoci v zmysle § 132 ods. 1 v spojení s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov 1 až 68 a 75 až 141 na súdnu ochranu, základného práva na právnu pomoc a práva na spravodlivé súdne konanie:

19. Sťažovatelia 1 až 141 namietajú aj vecné posúdenie výšky nároku na náhradu trov konania, podľa ich názoru je napadnuté uznesenie okresného súdu nepreskúmateľné a nevychádza z platnej právnej úpravy v zmysle vyhlášky.

20. Nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu má spočívať v nezohľadnení argumentácie sťažovateľov, ktorí si uplatnili nárok na náhradu trov konania pozostávajúci z viacerých úkonov právnej služby. Okresný súd napadnutým uznesením jednotne priznal dotknutým sťažovateľom nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu právneho zastúpenia, odvolanie proti nariadenému neodkladnému opatreniu.

21. K účelnosti vynaložených trov konania ústavný súd poukazuje na svoje už vyslovené závery, že dôvodnosť priznania či nepriznania náhrady trov konania za jednotlivé úkony právnej služby, resp. posudzovanie účelnosti ich vynaloženia mu neprislúcha hodnotiť, pretože rozhodovanie o trovách konania patrí v prvom rade do výlučnej kompetencie všeobecných súdov. Právomoc ústavného

súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (I. ÚS 544/2019). Ústavný súd sa obmedzuje na zistenia, či závery, ktoré okresný súd ponúkol, sú dostatočne odôvodnené, a nie zjavne arbitrárne.

22. Aplikujúc uvedené na napadnuté uznesenie okresného súdu, ústavný súd uvádza, že okresný súd ponúkol vysvetlenie, prečo za účelné považoval iba dva úkony právnej služby. Okresný súd poukázal na závery uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom, ktoré obsahovalo zdôvodnenie nepriznania náhrady trov za úkony: podanie z 25. júna 2020, podanie z 13. augusta 2020, porady s klientami uskutočnené od 4. do 8. septembra 2020, úkon z 11. septembra 2020, ktoré je uvedené v bode 10 tohto rozhodnutia, a tieto závery podporil aj vlastnou argumentáciou, kde vyslovil, že úkony vykonané po podaní odvolania proti nariadenému neodkladnému opatreniu nemožno považovať za účelné, rovnako podľa jeho názoru neobstála argumentácia žalovaných, že existencia potreby porady s advokátom sa odvíjala od hrozby podania žaloby vo veci samej. Žalobca mal povinnosť podať žalobu až po právoplatnosti nariadeného neodkladného opatrenia, potreba porady s advokátom sa preto javila ako neopodstatnená. Okresný súd síce zmenil uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom, ale z jeho záverov možno vyvodiť, z akého dôvodu nepriznal dotknutým sťažovateľom nárok na náhradu trov konania za ostatné uplatnené úkony.

23. V podanej ústavnej sťažnosti sa namieta nepriznanie náhrady trov konania za úkon právnej služby – podanie sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka a za úkon právnej služby – podanie z 15. októbra 2020. Okresný súd v napadnutom uznesení zmenil uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom, ale nevyhovelo sťažnosti podanej žalovanými v celom rozsahu, čo koniec koncov viedlo aj k podaniu tejto ústavnej sťažnosti, preto je udržateľným, ak žalovaným nepriznal náhradu za tento úkon právnej služby.

24. K podaniu z 15. októbra 2020, ktorého obsahom je vyjadrenie sa k platnosti spoločne udelenej plnej moci, obsah tohto podania je zhodný aj s podaním z 25. júna 2020 a otázka platnosti spoločne udelenej plnej moci bola predmetom sťažnostného konania, sa okresný súd výslovne nevyjadril, ale vzhľadom na jeho názor, že úkony vykonané po podaní odvolania proti nariadenému neodkladnému opatreniu nemožno považovať za účelné, možno považovať odôvodnenie okresného súdu za udržateľné a v materiálnom zmysle sa pohybuje v medziach garancií kladených na realizáciu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.

25. Ďalšie námietky dotknutých sťažovateľov smerujú k spôsobu aplikácie a výkladu príslušných ustanovení vyhlášky. Prvým namietaným bodom je, že okresný súd vôbec neaplikoval § 13 ods. 2 vyhlášky, ktorý znie: „Základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb.“

26. Okresný súd v napadnutom uznesení uviedol, že pri úkone prevzatia a prípravy právneho zastúpenia je potrebné jednotlivé rokovanie advokáta s každým zastúpeným klientom, preto priznal odmenu v plnej výške základnej sadzby tarifnej hodnoty všetkým žalovaným, ktorí udelili jednotlivé plnomocenstvo na zastupovanie svojmu právnomu zástupcovi.

27. Žalovaným, ktorí udelili spoločné plnomocenstvo na zastupovanie prostredníctvom pozemkového spoločenstva, priznal za úkon prevzatia a príprava právneho zastúpenia náhradu za jeden úkon právnej služby, ktorú následne alikvótne rozdelil medzi týchto žalovaných.

28. Za podanie odvolania proti nariadenému neodkladnému opatreniu okresný súd, použijúc rovnaký princíp, priznal náhradu iba za jeden úkon právnej služby, t. j. za reálne podanie odvolania konkrétnym právnym zástupcom v mene jeho klientov, a neposudzoval tento úkon ako úkon spoločný v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky.

29. Úvahy a myšlienkový postup okresného súdu považuje ústavný súd za logické a zrozumiteľné, podľa jeho názoru ide o odraz vzniknutej procesnej situácie a vnáša spravodlivosť do usporiadania vzájomných vzťahov aj vo fáze rozhodovania o trovách konania.

30. Okresný súd tu odkazuje na žalobcom prezentované rozhodnutie ústavného súdu vo veci sp. zn. I. ÚS 339/2019: „*V rozhodovacej činnosti všeobecných súdov sa však objavuje aj prístup, ktorý v prejednávanej veci zvolil okresný súd v napadnutom uznesení. V týchto prípadoch všeobecné súdy nepovažovali úkony právnej služby advokáta za spoločné úkony v zmysle §13 ods. 2 vyhlášky o odmenách v prípadoch nerozlučného spoločenstva účastníkov. Pri nerozlučnom spoločenstve platia úkony jedného zo spoločníkov aj pre ostatných spoločníkov, ide o také spoločné práva a povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na každého, kto vystupuje na strane žalobcu alebo žalovaného, rozhoduje sa o nich v jednom výroku, ktorý vyznieva voči všetkým nerozlučným spoločníkom rovnako (priaznivo alebo nepriaznivo). Podľa tejto judikatúry aj keď advokát robí určitý úkon v mene viacerých spoločníkov v nerozlučnom spoločenstve, má sa považovať stále za jeden úkon, a nie za úkon spoločný (uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 23 Co 12/2015 z 27. apríla 2017, uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 5 Co72/2013 z 30. apríla 2013). Uvedený postup všeobecného súdu pri výpočte trov právneho zastúpenia potvrdil aj ústavný súd, keď v uznesení č. k. II. ÚS 455/2011-7 zo 6. októbra 2011 preskúmal napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 153/2010-175 z 13. apríla 2011, v ktorom Krajský súd v Prešove vychádzal z rovnakého právneho záveru, že ustanovenie § 13 ods. 3 vyhlášky o odmenách (znenie účinné do 31. mája 2009, pozn.) sa nevzťahuje na nerozlučné spoločenstvo, ale len na spoločenstvo samostatné. Krajský súd uviedol, že žalovaní v posudzovanej veci vystupovali v nerozlučnom spoločenstve, a preto ak advokát robil určitý úkon v mene žalovaných, je potrebné ho považovať za jeden úkon, a nie za úkon spoločný. Ústavný súd v tomto prípade ústavnú sťažnosť uznesením č. k. II. ÚS 455/2011-7 zo 6. októbra 2011 odmietol ako zjavne neopodstatnenú, keďže dospel k záveru, že uvedený výklad ustanovení právnych predpisov zo strany všeobecného súdu nemožno označiť za ústavne nekonformný alebo nezodpovedajúci dikcii aplikovaných zákonných ustanovení.*“

31. Citované závery zodpovedajú aj procesnej situácii v prejednávanej veci, na strane žalovaných vystupovali podieloví spoluvlastníci dotknutých nehnuteľností a z povahy veci išlo o nerozlučné procesné spoločenstvo, advokát podával odvolanie v mene všetkých zastúpených, pričom išlo len o jedno podanie, ktoré malo dopad na celé spoločenstvo, počet zastupovaných sa neodrazil ani na právnej zložitosti veci. Okresný súd zároveň zohľadnil, že celé procesné spoločenstvo nebolo zastúpené iba jedným právnym zástupcom.

32. Z uvedeného vyplýva, že postup okresného súdu v napadnutej veci zodpovedá jednému z ústavne udržateľných spôsobov výkladu § 13 ods. 2 vyhlášky, preto túto časť námietok sťažovateľov ústavný súd nevyhodnotil ako spôsobilú zasiahnuť do ich označených práv.

33. Druhá časť námietok sťažovateľov sa týka výkladu § 15 písm. a) v spojení s § 16 ods. 3 vyhlášky a sporným bolo, či sa priznaný režijný paušál násobí počtom zastúpených alebo sa

uplatňuje pri konkrétnom právnom úkone iba za vykonanie tohto úkonu. Okresný súd v napadnutom uznesení opätovne poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 339/2019: „Podľa § 13 ods. 2 vyhlášky o odmenách sa základná sadzba tarifnej odmeny znižuje o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. S účinnosťou do 31. mája 2009 bolo uvedené upravené v ustanovení § 13 ods. 3 vyhlášky o odmenách, pričom základná sadzba tarifnej odmeny sa pri spoločných úkonoch znižovala o 20 %. Takto znížená sadzba tarifnej odmeny sa v zmysle judikatúry všeobecných súdov násobí počtom zastúpených osôb. Uvedené však neplatí pri uplatňovaní tzv. režijného paušálu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky o odmenách, ktorý sa uplatňuje ku konkrétnemu úkonu právnej služby, a teda nenásobí sa počtom zastúpených osôb (pozri uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžo 205/2010 z 31. augusta 2010, uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 305/2017 z 3. mája 2017).“

34. Sťažovateľmi nastolená právna otázka je v rozhodovacej praxi všeobecných súdov riešená odlišne, pričom prístup okresného súdu vychádza z jedného z postupov, ktorý ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti nepovažuje za neodôvodnený ani arbitrárny, teda ani ústavne neudržateľný.

35. Sťažovatelia poukazujú rozsiahlo na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu o tejto otázke (I. ÚS 170/2018, I. ÚS 176/2019, I. ÚS 292/2019, I. ÚS 315/2019, II. ÚS 17/2019, II. ÚS 345/2019, III. ÚS 477/2015, III. ÚS 363/2018, III. ÚS 369/2018, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 200/2004, IV. ÚS 180/2014, IV. ÚS 67/2019, IV. ÚS 91/2019 a IV. ÚS 140/2019). Je potrebné uviesť, že ide o rozhodnutia ústavného súdu, ktorými bolo vyhovené podaným ústavným sťažnostiam, pričom úspešným sťažovateľom ústavný súd priznal jednotlivo aj režijný paušál podľa počtu zastúpených. Osobitne a výslovne sa tu teda neriešila právna otázka, či je potrebné režijný paušál násobiť počtom zastúpených alebo nie a z akých dôvodov.

36. Ústavný súd si je vedomý rozdielnosti v prístupe k výpočtu náhrady trov konania aj z hľadiska priznávania režijného paušálu a aj v praxi ústavného súdu sa vyskytujú oba prístupy. Ako už bolo uvedené, úloha ústavného súdu spočíva v posudzovaní, či v konkrétnom prípade nebolo rozhodnuté svojvoľne, arbitrárne, resp. bez relevantného zdôvodnenia. V tomto prípade možno akceptovať prístup okresného súdu pri výpočte výšky trov konania, pretože vychádza z rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktorá je akceptovaná aj v rozhodovacej činnosti ústavného súdu (III. ÚS 305/2017, I. ÚS 339/2019), je logický a dostatočne zdôvodnený a aj prípadná rozdielnosť praxe konajúcich súdov svojou intenzitou nezasahuje do podstaty základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.

37. Opätovne je potrebné zdôrazniť, že podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

38. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo

k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

39. Označenému základnému právu na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy zodpovedá povinnosť súdu, ako aj iného štátneho orgánu alebo orgánu verejnej moci vytvoriť podmienky pre dostupnosť právnej pomoci, a to v rozsahu konania pred príslušným orgánom (mutatis mutandis II. ÚS 60/98 alebo I. ÚS 58/01). Súčasťou základného práva na právnu pomoc je aj právo na úhradu účelne vynaložených trov konania (II. ÚS 78/03, III. ÚS 369/2015). Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie okresného súdu o výške trov konania nezasahuje do podstaty označeného základného práva, keďže nepojednáva o danosti tohto práva, ktoré bolo úspešným sťažovateľom priznané, ale určuje výšku trov konania a v rámci toho aj účelnosť vynaložených trov, pričom v konkrétnom prípade okresným súdom zvolený spôsob výpočtu zodpovedá garanciam kladeným na spravodlivé súdne konanie, ako to bolo konštatované v bode 36 tohto uznesenia.

40. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že v časti namietaného porušenia práv dotknutých sťažovateľov 1 až 141 medzi napadnutým uznesením okresného súdu a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť týchto sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

41. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ich ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2022

Ladislav DUDITŠ
predseda senátu